

УДК 811.133.1(07)

В.О. Папіжук,

Житомирський державний університет імені Івана Франка,

канд.пед.наук

Тестування як засіб оцінки знань з французької мови.

Вища школа як соціальний інститут покликана надати студентам міцні наукові знання, напрацювати навички та вміння застосовувати їх на практиці і в подальшому житті. Вирішення цього соціального завдання безпосередньо пов'язане із вдосконаленням форм, методів, засобів навчання. Суттєву роль у досягненні вимог до результатів навчання студентів і до вдосконалення навчально-виховного процесу відіграє перевірка знань та вмінь. Найголовніша функція при цьому – контролююча, яка полягає в контролі знань та вмінь, визначенні базового рівня підготовки, засвоєнні обов'язкового мінімуму змісту дисципліни.

Тестова перевірка має ряд переваг порівняно з традиційними формами і методами, вона природно вмонтована у сучасні педагогічні концепції, дозволяє більш раціонально використовувати зворотний зв'язок зі студентами і визначати результати засвоєння матеріалу, зосередити увагу на прогалинах у знаннях та внести відповідні корективи. Тестовий контроль забезпечує одночасну перевірку знань студентів усієї групи та формує в них мотивацію для підготовки до кожного заняття, дисциплінує студентів. Термін «тест» визначається як система завдань специфічної форми, визначеного змісту, зростаючої важкості, яка дозволяє об'єктивно оцінити структуру та якісно виміряти рівень підготовленості студентів.

Основним принципом діагностики рівня сформованості знань та вмінь студентів методом тестового контролю можна назвати принцип науковості конструювання дидактичних тестів та точності оцінки.

В основу діагностики повинна бути покладена система тестового контролю як упорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів,

яка містить пропедевтичний, тематичний, підсумковий, резидуальний тестові контролю.

Пропедевтичний контроль. Аналіз наукової літератури свідчить, що пропедевтичному діагностуванню приділяється менше уваги, а інколи він зовсім відсутній, хоча попереднє виявлення рівня знань і навченості є необхідною ланкою педагогіки.

Виявлення обсягу початкових знань студентів з конкретної дисципліни, оцінка цих знань у кількісному та якісному відношеннях, визначення їхньої частки від усієї навчальної програми забезпечує пропедевтичну діагностику за допомогою спеціально розроблених тестів. Такі тести повинні містити завдання, які дозволяють виявити орієнтацію студентів з основних термінів, понять, положень дисципліни, що вивчається, рівень лексичних та граматичних знань.

При тематичному контролі тести використовуються в режимі контролю та в режимі навчання. У цьому випадку тестування дозволяє реалізувати наступні функції: здійснення зворотного зв'язку, діагностування розвитку дидактичного процесу, визначення особистого рейтингу студента, оцінка результатів навчального процесу. Застосування тематичного тестового контролю виконує роль стимулу регулярної навчальної роботи студента протягом семестру.

Підсумковий тестовий контроль після завершення навчання з усього курсу виконує роль елемента загальної системи діагностики рівня засвоєння знань та вмінь студентів, який дозволяє систематизувати та узагальнити навчальний матеріал. Він організується як особистісно-орієнтований процес на основі пропедевтичного діагностування та прогнозування діяльності студентів і передбачає свободу вибору у визначенні ступеню складності тестів.

Резидуальний (залишковий) контроль дозволяє виявити сформований та закріплений рівень знань та вмінь студентів у галузі конкретного наукового знання через певний термін після завершення вивчення певної дисципліни.

Одним із суттєвих обмежень застосування тестування є обмеження на відповіді. Через цю обставину аналіз способів вирішення завдань та

мисленнєвих операцій, які використовує студент, у більшості випадків є ускладненим або взагалі неможливим. Ця обставина свідчить про те, що тестування не можна розглядати як ідеальний та єдиний метод об'єктивного діагностування знань та вмінь. Під час навчання тестування обов'язково повинно поєднуватися з іншими формами і методами контролю.

Власний досвід використання тестів під час викладання дозволив виявити дві групи найбільш суттєвих недоліків тестів:

1) вони не виключають випадкового вибору відповідей навздогад або методом виключення;

2) при тестовому контролі не задіяний мовленнєвий апарат, що унеможливує дослідження логіки міркування учня.

Однак і в межах існуючих обмежень діагностування рівня сформованості знань та вмінь учнів методом тестування є найбільш ґрунтовним, надійним та об'єктивним.

Комп'ютерні технології дозволяють автоматизувати процес і інтегрувати в тестові завдання інформацію в різному вигляді: текстовому, графічному, звуковому і відео. Переваги комп'ютерного тестування:

- ✓ оперативно обробляти інформацію, яка вводиться;
- ✓ забезпечувати оперативний зворотний зв'язок, який дає можливість випробуваному постійно і негайно отримувати підкріплення правильності відповіді, а викладачеві - здійснювати поетапний або поопераційний контроль дій тестованого студента;
- ✓ підвищувати мотивацію тестованого студента, так як в проходженні тесту на комп'ютері присутній елемент, схожий з ігровою ситуацією, з'являється дух змагальності з комп'ютером;
- ✓ значно економити час і витрати на організацію і проведення тестування [5].

Комп'ютер дозволяє зберігати тести, компоувати завдання для створення нових тестів, виправляти, доповнювати наявні завдання. Комп'ютер реєструє тестованих студентів завчасно або безпосередньо перед проходженням тесту. Комп'ютер може і підготувати до тесту – провести інструктаж. Іноді перед тестом з французької мови студенти

можуть потренуватися, щоб ознайомитися з програмою і формою тесту. Дуже важливо в програму для тестування закласти показ, облік і контроль відведеного, витраченого і того, що залишився у випробуваного, часу. Як правило, перш ніж почати тестування, вводиться ідентифікаційний номер, отриманий при реєстрації. Студент може завершити сам сеанс роботи або він автоматично завершується по закінченню відведеного часу. Тест може бути виконаний у довільному порядку, якщо автор не впорядкував тестові завдання. Після тесту оперативно підраховується результат, який відомий відразу після тестування.

Комп'ютерне тестування дозволяє зробити процес навчання індивідуальним, за допомогою адаптованих тестів. Це тести, які дають можливість регулювати складність завдань і їх кількість для кожного студента окремо, враховуючи їхні відповіді. Наприклад, якщо студент відповідає правильно, завдання ускладнюється, якщо невірно відповів, то, навпаки, спрощується [6]. Звичайно, легкі завдання дають можливість розвиватися, а важкі – знижують мотивацію навчання. Тому прийнятним рівнем складності завдань в тестології вважається 50%. Завдяки комп'ютеризації є можливість створити рейтингову систему контролю, що дозволяє більш об'єктивно оцінювати знання, навички та вміння студентів. Комп'ютерне тестування здійснюється у формі самостійного діалогу студента з комп'ютером у присутності відповідальної за організацію тестування особи або без неї, з можливістю запам'ятовування результатів тестування.

У навчанні іноземних мов застосовується лінгводидактичне тестування. Лінгводидактичний тест – це підготовлений у відповідності з певними вимогами комплекс завдань, який пройшов попереднє випробування з ціллю визначення його показників якості і який дозволяє виявити у тестованих ступінь їх мовної (лінгвістичної) та/або мовленнєвої (комунікативної) компетенції і результати якого піддаються певній оцінці за попередньо встановленими критеріями [1: 6]. Тест проводять в однакових для всіх студентів умовах: об'єм і складність матеріалу однакові, як і виділений на тест час. Результати порівнюють з готовими ключами, що дає можливість об'єктивно і

точно визначити правильні і неправильні відповіді. В результаті той, кого тестують, отримує визначену кількість балів відповідно до визначеної шкали. Ще одна перевага тесту це те, що він економічний, тобто надає можливість перевірити одночасно велику групу і об'ємний матеріал у кожного студента.

Тестове завдання, як правило, складається з питання і кількох варіантів відповіді, вірний варіант обов'язковий. Тестові завдання залежать від цілей тестування. Під час навчання французької мови об'єктом контролю є такі аспекти мови як говоріння, аудіювання, читання і письмо [5:1].

Тестове завдання, спрямоване на контроль і навчання мовленнєвої діяльності, передбачає завдання не лише зв'язані значенням, особливостями вживання, формою, але і володіння навичками оперування лексикою в процесі комунікації. Лексичні навички – складова частина навчання французької мови, тому контролю цих навичок надається особлива увага. Для контролю знань форми, значення, вживання підходять завдання аналітичного характеру, наприклад, вказати, яке з даних слів іменник. Перевірити, чи знають студенти значення слова чи словосполучення можна з допомогою завдань такого типу: знайти синоніми, антоніми, французькі або українські еквіваленти, встановити відповідності, підібрати слова, які відповідають темі або навпаки, виключити слова, які не відносяться до теми і т. д.

Тестування з граматики дозволяє визначити знання граматичного матеріалу, його форми і вживання. Все це повинно поєднуватися з контролем уміння застосовувати їх на практиці і здійснювати з ними дії. Для перевірки дій з розпізнавання і розуміння граматичної інформації використовують тестові завдання на доповнення речень або на встановлення вірної послідовності [4: 28]. Для контролю знань значень граматичного явища пропонують завдання: вибрати граматичну форму, яку ви вжили б для перекладу підкресленого дієслова в українському реченні або у французькому реченні. Щоб перевірити дію вибору синтаксичної структури висловлювання і її граматичного оформлення в залежності від ситуації спілкування,

можна використовувати завдання, де потрібно поставити запитання до заданих відповідей або відповісти на запитання.

Одним з головних завдань тестування з французької мови є визначити ступінь сформованості комунікативно-мовленнєвих вмінь, які складають комунікативну компетенцію. Студент повинен розуміти мову на слух, тексти під час читання, висловлюватися як в письмовій так і в усній формі на різні теми [3: 37].

Завдання на аудіювання бувають різні, спрямовані на розуміння загального змісту тексту, його деталей, визначити вміння отримувати необхідну інформацію з тексту. Для перевірки розуміння загального змісту можна дати таке завдання: Прослухати текст і визначити, які з приведених тверджень відповідають змісту тексту, а які не відповідають, встановити відповідності. Для перевірки уміння вибірково отримувати інформацію з тексту можна взяти короткі діалоги і монологи.

Тестування вмінь читання передбачає контроль практично таких же умінь, що й аудіювання, це вміння в читанні з розумінням основного змісту тексту (цей вид читання називають ознайомчим), уміння в читанні з вибіркоvim розумінням необхідної інформації (пошукове читання) і уміння в читанні з повним розумінням інформації, яка є в тексті.

Головним засобом комунікації є усне мовлення і контроль цих навичок – це найважливіший елемент систем контролю. Мовлення буває діалогічним, коли висловлюються два або більше співбесідників в різних ситуаціях. І монологічним, тобто неситуативним, в такому випадку воно лише відштовхується від ситуації, але набуває форму монологу.

Для діалогічного мовлення необхідна комунікативна ситуація. Щоб створити тестові завдання, які дозволять перевірити вміння говоріння, потрібно моделювати ситуації спілкування і виділити в них комунікативні завдання, правильне рішення цих комунікативних завдань і свідчать про те, що вміння, які перевіряються, сформовані [2: 38].

Для контролю вмінь монологічного мовлення можуть бути такі завдання: встановити відповідності, скласти розповідь по картинці, висловитися за однією з тем або проблем, пояснити аргументи, узагальнити інформацію тощо.

Письмо, як вид мовленнєвої діяльності, передбачає вираження думок у письмовій формі. Результатом цієї мовної діяльності є письмовий текст, який повинен являти собою ланцюг суджень, розташованих у певній послідовності, враховуючи комунікативне завдання. Тест повинен перевірити вміння ділити текст на абзаци, володіти засобами логічного зв'язку, потрібно вміти висловлюватися в різних стилях письмової мови: інструкція, епістолярний, адміністративний, публіцистичний і т. д.

Отже, досвід застосування стандартизованих тестів у більшості країн свідчить про їх використання в основному для підсумкового контролю або іспитів. Вони широко затребувані в системі оцінки якості освіти та моніторингу, в процесі яких необхідно проводити надійні порівняння освітніх досягнень, а також встановлювати взаємозв'язки на основі кількісних характеристик. Тести не замінюють і не скасовують інші засоби контролю. У ході тестування оцінюється обмежене число параметрів, що визначають освітні досягнення, а не всю їх сукупність. У зв'язку з цим результати тестування дають лише деяку інформацію про підготовку студентів, а тому не можуть бути єдиним інструментом, на основі якого відбувається контроль навченості студентів. Комп'ютерне тестування разом з навчанням являє собою один з основних методів нової інформаційної технології оцінки рівня володіння французькою мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Коккота, В. А. Лингводидактическое тестирование. / В. А. Коккота. – М.: Высшая школа, 1989. – 127 с.
2. Скарлупіна Ю. А. Emploi des ressources en ligne dans l'enseignement de FOS / Ю. А. Скарлупіна // «Ключови въпроси в съвременната наука». – 2014. – Т. 19. Филологични науки. – София : «Бял ГРАД-БГ» ООД. – С. 36 – 40.

3. Цатурова И. А. Тестирование устной коммуникации / И. А. Цатурова, С. Р. Балуюн. – М.: Высшая школа, 2004 . – 136 с.
4. Цатурова И. А. Компьютерные технологии в обучении иностранными языками. Учебно-методическое пособие для вузов. / И. А. Цатурова, А. А. Петухова.
5. Шутова Ю. А. Тест как форма контроля при обучении французскому языку. – М.: Высшая школа, 2004. – 95 с.
6. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://french-online.ru/language>
7. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : languages-study.com/francais-tests.html